

16.77x13.03	1	21	עמוד	הארץ - the marker	26/08/2013	38510337-0
שמואל נאמן מוסד למחקר מדיניות לאומית בטכניו - 85300						

הייטק אהוד גלר

מרכזי הפיתוח הזרים הם לא הבעיה - אלא חלק מהפתרון

« באחרונה התפרסמו ממצאי מחקר שנעשה על ידי מכון שמואל נאמן והמועצה הלאומית למחקר ופיתוח, ופירסם לראשונה רישומי הפטנטים בישראל לפי ייחוסם למקור הרישום. המחקר הראה כי 27% מהפטנטים נרשמו על שם מרכזי הפיתוח הזרים בישראל.

על פי כתבה שפורסמה בעקבות המחקר, ריבוי הפטנטים על שמם של מרכזי הפיתוח הזרים בא על חשבון החדשנות הישראלית, והוא מצביע על תופעה של "גידדת פטנטים" - שהיא בגדר הפסד לחדשנות הישראלית. ואולם, אלה אינם פני הדברים. ההירידות במצבה של החדשנות הישראלית היוזמת כולה נובעת ממצב השוק ומהיעדר מדיניות ממשלה להתמודדות עם הכשל ולעידוד צמיחת סטארט-אפים. הגידול במספרם ופעילותם של מרכזי הפיתוח הזרים בישראל לא רק שאינו הסיבה לכך, אלא שהוא חיובי ביותר, שכן פירושו המשך הכשרתם של מומחי פיתוח ישראלים, מול הדינמיקה היוזמת שנחלשה.

מעקב אחר מספר הפטנטים שנרשמים הוא אחת הדרכים למדידת חדשנות, אך על המשיך תמש במדד זה מוטלת החובה לנקוט זהירות רבה, כדי לא לקפוץ למסקנות נמהרות. כך לדוגמה, סטארט-אפים לאינטרנט ואפליקציות הם מעוטי פטנטים במהותם, ולכן מדד הפטנטים אינו מייצג את רמת החדשנות בהם. זאת ועוד, לעתים, להגברת ההגנה על פטנט מרכזי, מקיפים אותו בהגנה אזורית של פטנטי-משנה רבים. כך, הסתמכות פשטנית על מספר הפטנטים יכולה להוביל למסקנות מוטעות מאוד.

הכתבה שהופיעה בעקבות המחקר הציגה את מרכזי הפיתוח הזרים והגידול במספרם ובהיקפם כמקור הירידה המדאיגה במספר הפטנטים הישראליים, ואולם גידול זה הוא דבר מבורך. המרכזים הזרים משמשים סדנאות למקצועות הפיתוח, שהוא המשאב החסר הקריטי בישראל, שכן הוא דרוש לצורך מסחור המחקר והידע הישראליים. בהיעדר תעשייה מקומית גדולה שתאפשר למקומיים ללמוד את מקצועות הפיתוח, מהווים המרכזים הזרים

פתרון חליפי נדיר המאפשר הכשרת כוח אדם בתחום. באחרונה אף החלה הממשלה לעודד הקמת מרכזים נוספים.

הירידה המשמעותית בפעילות החדשנות במשק נובעת מקשיי תשתית (תמיכת המדינה החדשה בעומדת בסימן שאלה, עומס הרגולציה וירידה ביכולת גיוס ההון). הירידה אף צפויה להימשך לאור הצמצום הדרסטי בתקציב המדינה הראשי והיעדר מדיניות ממשלה לעצירת ההירדרדות. באופן מפתיע, שר הכלכלה, נפתלי בנט, נתפס כאדיש לנושא קריטי זה - למרות הרקע שלו כיוזם. קריאות ההשכחה שנשמעו בציבור הישראלי לגבי טיפול בכשל הנוכחי נפלו על אוזניים ערלות, אם לשפוט לפי הפעילות בשטח. קטר הצמיחה היחיד שיש בו עדיין הרבה דלק לטובת המשק הישראלי הוא תעשיית ההייטק, המבוססת על יוזמות ישראליות. ללא עידוד הענף, גם מרכזי הפיתוח הזרים יתחילו לקמול.

הכותב הוא מנכ"ל חברת אינטרפרם, יוזם ומייסד מדיקה השקעות ולשעבר המשנה למנכ"ל טבע